

SABEU QUÈ ÉS UNA ONOMATOPEIA?

per ALBERT JANÉ

Heus aquí una paraula ben entranya, oi? Qualsevol diria que es tracta del nom d'una malaltia o d'un animal aquàtic de la polinèsia. Però una onomatopeia no és res de tot això. El diccionari ens aclareix que una onomatopeia és una paraula formada imitant sorolls naturals. Així, diem, per exemple, que **quiquiriquí** i **marrameu** són onomatopeies, perquè aquestes paraules han estat formades imitant el so del cant dels galls i de la veu dels gats, respectivament.

Cops, patacades i vibracions

Igual que **quiquiriquí** i **marrameu**, trobem que moltes de les paraules que indiquen sorolls, sons, crits i cants d'animals, i efectes especials de la veu humana, tenen un origen onomatopèic. Noteu com els sorolls que fan les coses quan es trenquen, són normalment designats amb paraules en què intervé el grup de consonants CR, com ara **cric**, **crac**, **crec**, **catacrec**, etc. En canvi, per a expressar els sorolls dels cops, de les coses que cauen, de les portes que es tanquen i dels trets i les escopetades, tenim tot un seguit de paraules onomatopèiques, en què intervenen principalment les consonants P i M: **pam**, **pim**, **pum**, **patapam**. Quan diem, per exemple: «Es va sentir un **patapam**» tothom sap a quina mena de soroll ens referim. Amb la X com a lletra inicial, hem format també tota una colla d'onomatopeies, sobretot les que designen el soroll de les coses que cauen a l'aigua: **xap**, **xip**, **xip-xap**, les quals han originat un verb i tot, el verb **xipollejar**, que vol dir agitar la superfície de l'aigua fent que esquitxi. Tenim, també, els mots **xiu-xiu** i el verb **xiuxiuejar**, onomatopeies que designen les converses tingudes en veu baixa, de les quals, a certa distància no se sent més que una remor que no deixa entendre el que es diu. I encara caldria citar les onomatopeies que tenen les consonants NG al final, per indicar els sorolls allargassats que es perden lentament en la llunyania, com ara el de les campanes i les esquelles: el **Ning-ning**, el **nang-nang**, etc. Amb una R inicial, que imita la vibració del so, tenim la paraula **Ring**, que, com tots sabeu, indica el soroll d'un timbre.

Les veus dels animals

Els crits i els cants dels animals de ploma han enriquit també l'idioma amb gran quantitat d'onomatopeies. A més del **quiquiriquí** de què ja hem

parlat, tots coneixeu el **cloc-cloc**, en què imitem la veu de la gallina. D'aquest **cloc-cloc** ha derivat un verb, el verb **cloquejar**, i dos noms més: **cloqueig**, o acció de **cloquejar**, i **cloca**, que vol dir la lloca o gallina

